

УДК 342.7

DOI <https://doi.org/10.24144/2788-6018.2023.03.73>

ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВОГО ЗАХИСТУ ПРАВ ЛЮДИНИ

Гриб А.М.,

*доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук
<https://orcid.org/0000-0002-8464-9821>*

Владишевська В.В.,

*доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
доктор філософії в галузі права
<https://orcid.org/0000-0001-9666-5995>*

Дронов В.Ю.,

*доцент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»,
кандидат юридичних наук
<https://orcid.org/0000-0003-1458-9963>*

Гриб А.М., Владишевська В.В., Дронов В.Ю. Загальні засади міжнародно-правового захисту прав людини.

У статті досліджено міжнародні засоби захисту прав і свобод людини та громадянина в Україні. Проаналізований український досвід підтверджує, що ступінь захисту прав і свобод людини в будь-якій державі сьогодні залежить не тільки від рівня й ефективності національної судової системи, а також від інтеграції в міжнародну систему захисту прав і свобод людини та громадянина. Україна бере активну участь у міжнародних відносинах, укладає договори, угоди та надалі ратифікує їх. У кожній державі, особливе місце у правовій системі займають міжнародні нормативні договори. Тому, такий принцип як імплементація в національну правову систему ратифікованих конвенцій та міжнародних договорів є однією із найважливіших засад захисту прав людини.

Підкреслено, що проблема захисту прав людини та її основних свобод виходять далеко за межі однієї держави. Саме права людини нині є найпоширенішим чинником взаємодії національних правових систем, оскільки сприяють інтеграції загальносвітового й регіонального правового простору. Зазначено, що відповідно до Конституції України, функція захисту прав і свобод людини покладена на Президента України (як гаранта прав людини), Конституційний Суд України (головний судовий орган захисту прав громадян України) та Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в Україні. У ст. 9 Конституції України визнається пріоритет принципів та норм міжнародного пра-

ва та їх належність до правової системи України, гарантується кожному право на звернення до міжнародних органів захисту прав і свобод, якщо вичерпано всі наявні внутрішньодержавні засоби правового захисту.

До механізмів універсального співробітництва та контролю належить насамперед ООН, однією з цілей діяльності якої є міжнародна співпраця задля розв'язання міжнародних проблем економічного, соціального, культурного та гуманітарного характеру, а також заохочення та розвиток поваги до прав людини й основних свобод усіх, незалежно від раси, статі, мови та релігії.

Ключові слова: права людини, міжнародно-правові акти, захист прав, міжнародний захист, міжнародні відносини.

Hryb A.M., Vladyshevsk V.V., Dronov V.Y. General principles of international legal protection of human rights.

The article examines international means of protecting the rights and freedoms of a person and a citizen in Ukraine. The analyzed Ukrainian experience confirms that the degree of protection of human rights and freedoms in any state today depends not only on the level and efficiency of the national judicial system, but also on integration into the international system of protection of human and citizen rights and freedoms. Ukraine takes an active part in international relations, concludes treaties and agreements and further ratifies them. International normative treaties occupy a special place in the legal system of every state. Therefore, such a principle

as implementation into the national legal system of ratified conventions and international treaties is one of the most important principles of human rights protection.

It is emphasized that the problem of protecting human rights and basic freedoms goes far beyond the borders of one state. It is human rights that are currently the most common factor in the interaction of national legal systems, as they contribute to the integration of the global and regional legal space. It is noted that according to the Constitution of Ukraine, the function of protecting human rights and freedoms is entrusted to the President of Ukraine (as the guarantor of human rights), the Constitutional Court of Ukraine (the main judicial body for the protection of the rights of Ukrainian citizens) and the Commissioner of the Verkhovna Rada for Human Rights in Ukraine. In Art. 9 of the Constitution of Ukraine recognizes the priority of the principles and norms of international law and their belonging to the legal system of Ukraine, everyone is guaranteed the right to appeal to international bodies for the protection of rights and freedoms, if all available domestic means of legal protection have been exhausted.

The mechanisms of universal cooperation and control include primarily the UN, one of the goals of which is international cooperation to solve international problems of an economic, social, cultural and humanitarian nature, as well as the promotion and development of respect for human rights and basic freedoms of all, regardless of race, gender, language and religion.

Key words: human rights, international legal acts, protection of rights, international protection, international relations.

Постановка проблеми. Сьогодні залишається актуальним питання як для нашої країни, так і більшості країн світу щодо доповнення та вдосконалення внутрішньодержавного законодавства для відповідності міжнародно-правовим засобам, оскільки Україна є суб'єктом міжнародного права і намагається відповідати всім ознакам правої, демократичної, соціально захищеної держави.

Як зазначає у своїх працях І.І. Єфремова, Україна, обравши шлях приєднання до європейської спільноти, визнала потребу розвитку міжнародної співпраці. Така співпраця виявляється не лише в розвитку відносин із країнами Євросоюзу, а також із країнами всього світу, з огляду на останні процеси, які відбуваються в напрямі уніфікації застосування принципів права, принципів дотримання прав людини та механізму захисту прав у разі їх порушення. Зважаючи на вимоги розвитку сучасного права, Україна активно проводить реформи на виконання умов Угоди про асоціацію із ЄС стосовно євроінтеграції національного законо-

давства у сфері економіки, політики й культури [1, с. 42].

Проблема прав і свобод людини завжди була актуальною для цивілізованого суспільства, як у минулому, так і сьогодні. В одних країнах людина, її життя, гідність, оцінюються більш високою мірою, для цього створюються реальні механізми для реалізації цих цінностей. В інших державах обсяг прав і свобод, навпаки, звужується, а сама людина піддається постійним утискам. Усе це залежить від багатьох чинників історичного, релігійного, соціального, психологічного характеру, що формують державність та суспільний лад країн сучасного світу. Однак відмінності та суперечки в підходах багатьох держав із приводу прав людини не можуть залишатися вічними, оскільки ці розбіжності негативно впливають на забезпечення прав людини в усьому світі.

Ступінь науково-теоретичної розробки проблеми. Сучасних міжнародні відносини у галузі захисту прав людини досліджували як вітчизняні так і зарубіжні вчені. Зокрема, механізм забезпечення прав людини міжнародними органами в системі ООН, окремі елементи такого механізму висвітлюються в працях М. Антоновича, М. Баймуратова, М. Буроменського, В. Буткевича, Л. Грицаєнка, І. Грищенко, К. Забігайла, А. Зубаревої, О. Задорожного, С. Ісаковича, В. Кавуна, І. Литвиненка, В. Муравйова, П. Недбайла, І. Ніколайка, П. Рабіновича, Л. Тимченка, М. Черкеса та ін. Водночас, наведені дослідження або частково розкривають особливості міжнародних стандартів у сфері захисту прав людини, або не враховують положення оновленого законодавства у цій сфері. Проте, на сьогодні й досі існує потреба в дослідженні та деталізації механізмів захисту прав людини для ефективного захисту прав та інтересів.

Метою статті є аналіз та характеристика основних національних, регіональних і міжнародно-правових актів щодо захисту прав та свобод людини й громадянина, а також напрямки захисту прав людини та громадянина.

Виклад основного матеріалу. Міжнародний захист прав людини є однією з найважливіших галузей міжнародного публічного права. У рамках цієї галузі постійно триває розроблення і прийняття міжнародних угод у сфері захисту прав людини, визначених у всесвітньо визнаних документах. Незважаючи на те що процес формування матеріально-правових міжнародних норм, які стосуються змісту прав і свобод людини, а також їх гарантій, варто визнати загалом завершеним, на сучасному етапі свого розвитку універсальна правозахисна система вимагає підвищення ефективності діяльності її механізмів, що функціонують на основі вже сформованої міжнародно-правової бази.

Більшість авторів розглядає механізм міжнародного захисту прав людини як систему міжна-

родних (міждержавних) органів та організацій, що діють з метою забезпечення міжнародних стандартів прав і свобод людини чи їх відновлення у випадку порушення. Наприклад, до міжнародних механізмів захисту прав людини зараховує, по-перше, міжнародні органи, які діють у рамках угод з прав людини, складаються з незалежних експертів або представників урядів і приймають загальні рекомендації; по друге, міжнародні несудові органи для контролю за дотриманням угод щодо прав людини, які складаються з експертів як фахівців і приймають конкретні рекомендації, обов'язковість яких базується на моральному авторитеті міжнародного органу; 3) міжнародні юрисдикційні органи несудового чи судового характеру щодо захисту прав людини, які виносять обов'язкові рішення й можуть забезпечити виконання цих рішень [2, с. 112].

Історія міжнародних відносин у галузі захисту прав людини почалася зі звичайного унормування прав людини у відповідних конвенціях, деклараціях, угодах, які, в першу чергу, містили зобов'язання для держав імплементувати запропонований каталог прав до національного законодавства та створити відповідні механізми захисту цих прав на національному рівні. Вже це стало, безумовно, значним кроком у сфері міжнародного спілкування і дало підстави розмежувати два історичні періоди розвитку міжнародного права – класичне та сучасне міжнародне право. Далі світова спільнота усвідомила необхідність створення органів та організацій, які були б по можливості відокремлені від держав, володіти власною визначеною компетенцією і в деяких випадках мали змогу застосовувати санкції.

Безумовно першість належить саме Організації Об'єднаних Націй, у створенні відповідних органів. І з огляду на те, що членами цієї організації є більшість сучасних держав, які представляють різні регіони, це дає підстави визначити систему захисту прав людини в рамках ООН як універсальну. Не дивлячись на усі нарікання, що лунають впродовж усіх десятиліть у бік даної організації.

Саме в рамках ООН були прийняті основні міжнародно-правові документи, які на сьогодні можна вважати «світовою конституцією» у сфері прав людини. Слід зазначити, що саме в цій організації були створені та продовжують функціонувати органи як загальної так і спеціальної компетенції, що дозволяє контролювати діяльність держав у відповідних галузях.

Один з найважливіших нормативних актів у механізмі захисту прав людини є Всесвітня декларація прав людини, що була прийнята Генеральною Асамблеєю ООН у 1948 році [3]. Ця декларація містить список основних прав людини, включаючи право на життя, свободу думки, совісті та релігії, свободу від насильства та дискримінації. Вона слугує основою для створення національних

та міжнародних законів, які захищають права людини.

Ще один важливий акт щодо захисту прав людини – це Європейська конвенція з прав людини, яка була прийнята в 1950 р. та вступила в силу у 1953 р. Ця конвенція гарантує права людини на життя, свободу та безпеку, свободу думки, совісті та релігії, а також право на справедливий суд та захист від насильства та тортур. Кожна держава-учасниця має зобов'язання дотримуватися цієї конвенції та забезпечувати її виконання на своїй території [4].

Ще одним важливим елементом у механізмі захисту прав людини є Міжнародний кримінальний суд, який був створений в 2002 році. Його завданням є розглядати злочини проти міжнародного права, включаючи злочини проти людяності, військові злочини та злочини проти миру. Цей суд може бути звернений до будь-якої держави-учасниці, яка не може чи не бажає забезпечити справедливий суд над особами, звинуваченими у таких злочинах.

Крім того, існує багато різних міжнародних та регіональних органів, які займаються захистом прав людини. Наприклад, Європейський суд з прав людини, Міжамериканська комісія з прав людини та Спеціальний доповідач ООН з питань свободи думки та вираження. Паралельно із механізмами захисту, що розробляла ООН розвивалися та інші універсальні правозахисні механізми. Згідно з міжнародними договорами в галузі прав людини створювалися договірні (або конвенційні) органи. Своєрідною точкою відліку тут вважатимуться набрання чинності 1969 р. Міжнародної конвенції про ліквідацію всіх форм расової дискримінації, яка передбачала створення принципово нового органу – Комітету з ліквідації расової дискримінації, що з незалежних експертів [5]. Ця практика набула широкого розвитку: нині існує багато конвенційних органів, які контролюють дотримання державами положень основних міжнародних договорів у галузі прав людини.

Не поглиблюючись у вичерпний аналіз поняття «механізм», що застосовується вкрай часто вітчизняними науковцями стосовно захисту прав людини, ускладнюючи тим самим єдине трактування його змісту і структури, можна визначити такі основні елементи конвенційного механізму міжнародного захисту прав людини в системі ООН: міжнародна угода (конвенція), міжнародний орган і процедура розгляду скарг щодо порушення прав людини. Відповідно, ознаками конвенційного механізму міжнародного захисту прав людини в системі ООН є: 1) створення шляхом укладення (підписання) відповідного міжнародного договору; 2) дія в системі Організації Об'єднаних Націй на універсальному рівні; 3) застосування специфічної несудової процедури розгляду скарг щодо порушень прав людини; 4) факультативний ха-

рактар рішень комітетів у справах щодо порушень прав людини.

В основі діяльності такого роду міжнародних органів знаходиться предметний міжнародний договір, який регулює порядок захисту окремих груп прав людини або окремих груп людей і накладає на держави, що офіційно визнали документ (зазвичай шляхом «ратифікації» або через інші форми «приєднання»), зобов'язання щодо захисту й заохочення прав і свобод, такі держави мають назву «держави-учасники» договору. Міжнародний договір містить не тільки матеріальні норми, а й процесуальні положення, що визначаються окремим факультативним додатком (протоколом).

До судових механізмів на універсальному рівні належить Міжнародний Суд ООН. Його рішення виносяться в судовому порядку і обов'язкові для виконання державами – сторонами справи, які визнають юрисдикцію Суду. Крім того, Суд має контрольні повноваження в галузі прав людини (тобто компетенцію оцінювати ступінь дотримання державами своїх міжнародних зобов'язань у цій сфері та виносити відповідні рішення), але лише в тих випадках, коли таке повноваження визнано зацікавленою державою на основі міжнародного договору з прав людини.

Приклад квазісудових механізмів – конвенційні (договірні) органи з прав людини. В рамках встановлених міжнародними договорами з прав людини процедур ці органи на регулярній основі оцінюють ступінь дотримання державами-учасниками своїх зобов'язань за відповідними договорами, вказують на недоліки та порушення, виносять рекомендації, спрямовані на повніше здійснення окремих прав людини. Разом про те рекомендації договірних органів немає юридично зобов'язуючого характеру, їх невиконання тягне у себе санкцій. Не мають у своєму розпорядженні договірних органів і будь-яких засобів примусу до здійснення рекомендацій. До категорії квазісудових правозахисних механізмів належить також Універсальний періодичний огляд (УПО), який проводить Рада ООН з прав людини.

До несудових елементів системи міжнародного захисту прав людини належать спеціальні процедури Ради ООН з прав людини, різного роду місії щодо встановлення фактів, правозахисна діяльність Ради Безпеки, Генерального секретаря ООН, Управління Верховного комісара ООН з прав людини, ряду інших органів та спеціалізованих установ ООН.

За правовою природою універсальні механізми захисту прав людини поділяються на конвенційні та екстраконвенційні.

Конвенційні механізми засновуються і наділяються повноваженнями відповідно до міжнародних договорів з прав людини. До цієї категорії прийнято відносити органи, створені відповід-

но до положень універсальних договорів з прав людини або факультативних протоколів до них. Йдеться про договірні органи з прав людини. Нині таких органів десять. Повноваження основних органів ООН у сфері правами людини також походять з міжнародного договору – Статуту ООН. Разом з тим до списку конвенційних механізмів їх не включають. Пов'язано це з тим, що Статут зміцнює принципи захисту прав людини та повноваження головних органів ООН у цілому, однак у ньому не знайшов відображення перелік прав людини, що підлягають захисту, хоча такі пропозиції висувалися під час розробки Статуту. Цим пояснюється, чому Статут ООН не накладає на держави конкретних зобов'язань щодо забезпечення прав людини, як це має місце у міжнародних договорах про права людини.

Екстраконвенційні механізми, як правило, діють на підставі рішення уповноваженого міжнародного органу. Типовий приклад – спеціальні процедури Ради ООН з прав людини (СПЛ), які створюються і наділяються повноваженнями за допомогою резолюцій РПЛ.

За критерієм складу універсальні механізми міжнародного захисту прав людини часто поділяють на індивідуальні та колективні. Цей поділ вірний, але актуальність його під питанням. Певні повноваження можуть бути делеговані як окремій особі, так і групі осіб і здійснюватися як індивідуально, так і колективно. Це не надає вирішального впливу на діяльність правозахисного механізму. На підставі різних критеріїв універсальні механізми захисту прав людини можна класифікувати з кількох підстав: характеру діяльності, правової природи, складу, об'єкта діяльності, терміну діяльності та обсягу повноважень.

Нарешті, існують правозахисні механізми змішаного складу, в яких представники держав беруть участь, як правило, на рівних з представниками недержавних суб'єктів або окремими особами. Як приклад варто навести конфіденційну процедуру скарг в Раді ООН з прав людини, де одна і та ж справа на різних стадіях розглядається і незалежними експертами (у Робочій групі за повідомленнями), і на міжурядовому рівні (у СПЛ). Інший приклад – тристоронні механізми, що існують у рамках Міжнародної організації праці, в яких держави беруть участь нарівні з представниками профспілок та об'єднань роботодавців.

За об'єктом діяльності універсальні механізми захисту правами людини поділяються на механізми розгляду скарг і механізми системного захисту правами людини. Досить часто один і той же міжнародний орган наділений обома видами функцій; при цьому їх правова природа може бути різною. Наприклад, Комітет з прав людини зобов'язаний вивчати доповіді держав – учасниць Міжнародного пакту про громадянські та політичні права 1966 р. про вжиті ними заходи щодо втілення в

життя прав, визнаних у Пакті, та про прогрес, досягнутий у використанні цих прав [6]. Очевидно, що ці повноваження належать до системного заохисту прав людини.

Водночас Комітет з прав людини компетентний отримувати та розглядати повідомлення від держав - учасниць Пакту про те, що будь-яка держава-учасниця не виконує своїх зобов'язань за Пактом. Крім того, відповідно до Факультативного протоколу до Пакту Комітет уповноважується «приймати та розглядати повідомлення від... осіб, які стверджують, що вони є жертвами порушення... державою-учасницею будь-якого з прав, викладених у Пакті» [7], за умови, що заінтересована держава визнала її відповідну компетенцію. Ці приклади ілюструють функції Комітету з прав людини як механізму розгляду скарг.

Однак немає жодного універсального органу чи механізму, який мав би абсолютні повноваження в галузі захисту прав людини. Це впливає з того, що основними гарантими захисту прав людини є держави, а міжнародні міжурядові організації та механізми грають у цьому процесі допоміжну роль. Разом з тим, Генеральна Асамблея або Рада ООН з прав людини в принципі можуть прийняти до розгляду будь-яке правозахисне питання, що виходить з будь-якої точки планети. Процедура Універсального періодичного огляду застосовна до всіх держав - членів ООН і, з урахуванням широкого предмета (крім договірних і добровільних зобов'язань держав до її компетенції входять Статут ООН, Загальна декларація прав людини та застосовні норми міжнародного гуманітарного права), також може вважатися всеосяжним.

Регіональне співробітництво в галузі прав людини доповнює форми універсального співробітництва та в деяких відносинах навіть ефективніше забезпечує захист основних прав [8, с. 18]. Саме права людини нині є найпоширенішим чинником взаємодії національних правових систем, сприяють інтеграції загальносвітового й регіонального правового простору. Це зумовлено низкою чинників: індивіди отримали можливість впливати на національні системи через звернення до міжнародних органів захисту прав людини - відтак питання захисту прав людини перестали бути справою виключної юрисдикції окремої держави; збільшилася кількість міжнародно-правових актів, що є складовою частиною правової системи суверенної держави і тому обов'язкові для застосування. Крім того, намітилася тенденція до уніфікації механізмів захисту прав людини, які представлені на різних рівнях, через що стають ще більш доступними.

Щодо норм національного законодавства то у Конституції України 1996 р. саме другий розділ присвячено правам, свободам й обов'язкам людини і громадянина, які не є випадковим поєднан-

ням, а внутрішньо узгодженою системою прав і свобод громадян, яка охоплює своїм регулюючим впливом всі найважливіші і найістотніші сфери життя і діяльності людини. Важливу роль щодо забезпечення і реалізації вище наведеної системи відіграють державні органи і посадові особи України, діяльність яких забезпечує у державі їх реальне здійснення.

У Конституції України чітко визначено місце міжнародних актів у системі джерел конституційного права. Також пріоритетом є відповідальність за захист прав і свобод громадянина, яку відповідно до Основного закону здійснюють органи державної влади. Зокрема, згідно чинного законодавства, функція захисту прав і свобод людини покладена на Президента України (як гаранта прав людини), Конституційний Суд України (головний судовий орган захисту прав громадян України) та Уповноваженого Верховної Ради з прав людини в Україні. [9].

Слід зазначити, що в багатьох країнах створюють національні інституції прав людини, такі як омбудсмани, комісії з прав людини або національні ради з прав людини. Ці інституції забезпечують незалежний механізм захисту прав людини, надають рекомендації уряду та займаються розглядом скарг громадян на порушення їхніх прав. Омбудсман є спеціальною посадовою особою, до компетенції якої належить розгляд звернень громадян, іноземців та осіб без громадянства щодо порушення прав людини з боку державних органів та посадових осіб. Це незалежна посадова особа, що виступає свого роду посередником в адміністративних спорах, здійснює контроль за додержанням прав людини та уповноважена з цією метою проводити розслідування, рекомендувати коригуючі дії та подавати доповіді [10].

Щодо судової системи, суди грають важливу роль у захисті прав людини на національному рівні. Вони вирішують спори, пов'язані з порушенням прав людини, та виносять рішення, які мають виконувальну силу. Судова система допомагає забезпечити справедливість та відповідальність за порушення прав людини. Конституційний Суд України вирішує завдання захисту Конституції: забезпечення її верховенства, принципу розподілу державної влади, а також сприяє захисту прав та свобод людини і громадянина [11]. Саме з метою захисту прав та свобод людини і громадянина Конституційний Суд України уповноважений розглядати письмові клопотання громадян України, іноземних громадян чи осіб без громадянства про необхідність офіційного тлумачення Конституції та законів України з метою забезпечення реалізації чи захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина. Конституційний Суд України - єдиний орган конституційної юрисдикції в Україні. Завданням Конституційного Суду України є гарантування верховенства Конституції України

як Основного Закону держави на всій території України.

Громадські організації та правозахисні активісти теж мають свою роль у захисті прав людини як на національному, так і на регіональному рівнях. Вони працюють незалежно від уряду та займаються моніторингом, дослідженням, освітою та захистом прав людини. Їхня активна участь викликає увагу до порушень прав людини, залучає громадськість та створює тиск на уряди для забезпечення дотримання прав людини. Громадські організації можуть виконувати різноманітні функції, такі як надання юридичної допомоги, здійснення моніторингу порушень прав людини, освітні програми, сприяння розвитку та впровадженню правозахисного законодавства та розповсюдження інформації про права людини. Вони можуть виступати в ролі адвокатів і представників постраждалих, вести кампанії для зміни несправедливих законів та політик, а також сприяти розвитку свідомого громадянського суспільства. Національні та міжнародні громадські організації співпрацюють між собою та з урядовими органами для захисту прав людини. Їхні звіти, дослідження та рекомендації є важливим джерелом інформації для урядів та міжнародних організацій при розробці політик і програм, спрямованих на покращення ситуації з правами людини.

Висновки. Усі ці механізми захисту прав людини допомагають забезпечувати права людини на міжнародному рівні. Це особливо важливо для тих людей, які живуть в державах, де права людини порушуються. Захист прав людини є необхідною умовою для створення гармонійного та справедливого світу, в якому кожна людина має можливість розвиватися та жити в гідності.

Оскільки Україна є державою-учасником усіх згадуваних у статті міжнародних угод у сфері захисту прав людини. У цьому випадку рішення міжнародних органів Україною повинні виконуватися, однак реалізація їх державою лежить виключно у внутрішньополітичній компетенції за відсутності юридичних механізмів їх застосування в національному праві (на відміну від рішень судових органів, таких, наприклад, як ЄСПЛ, рішення якого підлягають виконанню на підставі окремого закону України). Проте відсутність у міжнародному та національному праві норм, які б чітко й вичерпно вказували на вимоги, що висуваються державам для виконання рішень комітетів, не є підставою для ігнорування цих рішень відповідно до принципу *acta sunt servanda*, і така ситуація становить сьогодні актуальну проблему для вітчизняної науки міжнародного права.

Проте, необхідно зазначити, що існують деякі проблеми з ефективністю міжнародних механізмів захисту прав людини. Наприклад, не всі країни підписали й ратифікували міжнародні договори

про права людини. Навіть ті країни, які ратифікували ці договори, можуть порушувати права людини і важко змінити ситуацію через відсутність механізмів примусового виконання рішень. Крім того, деякі країни можуть намагатися обійти міжнародні механізми захисту прав людини шляхом зміни внутрішніх законів та політики або неповної співпраці з міжнародними органами. Незважаючи на ці проблеми, міжнародні механізми захисту прав людини залишаються невід'ємною частиною міжнародного права та важливим інструментом для захисту прав людини в усьому світі. Досягнення гармонійного та справедливого світу можливе тільки тоді, коли кожна людина має можливість жити вільно, розвиватися та бути поважною до своїх прав та прав інших людей. Тому, забезпечення захисту прав людини є важливим завданням нашого часу, що потребує спільних зусиль всіх держав та громадян світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Єфремова І.І. Особливості визначення міжнародно-правового механізму захисту приватних прав. *Економіка, фінанси, право*. 2019. № 7/1. С. 41–44.
2. Шуміло І.А. Міжнародна система захисту прав людини: навч. посіб. Київ: ФОРУМ, 2018. 168 с.
3. Загальна декларація прав людини: Прийнята і проголошена резолюцією 217 А (III) Генеральної Асамблеї ООН від 10 грудня 1948 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_015#Text.
4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: Рада Європи Протокол від 04 листопада 1950 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text.
5. Міжнародна конвенція про ліквідацію всіх форм расової дискримінації: Міжнародний документ, Заява від 21 грудня 1965 р. *Верховна Рада України* URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_105#Text.
6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: Міжнародний документ від 16 грудня 1966 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_043#Text.
7. Факультативний протокол до Міжнародного пакту про громадянські та політичні права: Міжнародний документ від 16 грудня 1966 р. *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_086#Text.
8. Основи міжнародно-правових стандартів прав людини: навч.-метод. посіб. / за ред. О.В. Бігняка. Херсон: Вид. дім «Гельветика», 2019. 168 с.

9. Конституція України від 28 червня 1996 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141
10. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 27 грудня 1997 р. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. ст. 99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/776/97-%D0%B2%D1%80#Text>.
11. Про Конституційний Суд України: Закон України від 13 липня 2017 р. *Відомості Верховної Ради України*. 2017. № 35. ст. 376. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2136-19#Text>.